

DZIECKO AUTYSTYCZNE W PRZEDSZKOLU SPECJALNYM FAKTY I MITY

*oprac. mgr Marta Perekitko, pedagog specjalny, terapeuta SI
Na przykładzie Przedszkola Specjalnego Nr 208 w Warszawie*

PRZEDSZKOLE SPECJALNE NR 208 W WARSZAWIE

- ✘ Nasze przedszkole istnieje od **1966** r. Powstało ono jako pierwsze w Polsce przedszkole specjalne dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym. W naszej placówce od wielu lat uczą się dzieci z autyzmem. Do niedawna uczęszczały one do przedszkolnych 10 osobowych grup, w których były również dzieci z innymi schorzeniami i różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej i ruchowej.
- ✘ We wrześniu 2010 roku utworzyliśmy grupę tylko dla dzieci z autyzmem, do której zapisanych zostało i obecnie uczęszcza 5 chłopców.
- ✘ Na bazie zeszłorocznych obserwacji oraz uzyskania pozytywnych efektów pracy wyłącznie z dziećmi autystycznymi, w tym roku szkolnym powstał kolejny taki oddział. W nowej grupie edukację przedszkolną rozpoczęło kolejne 5 dzieci z autyzmem.

FAKTY CZY MITY – PRZEDSZKOLE SPECJALNE WIDZIANE OCZAMI RODZICÓW

„Przedszkole specjalne”
Obawy rodziców przed tą formą
kształcenia

Nabywanie, przejmownie niepożądanych, trudnych
zachowań od innych dzieci

Zatrzymanie rozwoju dziecka

Brak kontaktu ze zdrowymi rówieśnikami, wpłynie
niekorzystnie na rozwój społeczny dziecka

Czy nauczyciele są odpowiednio przygotowani
merytorycznie do pracy z dzieckiem autystycznym

EWALUACJA OPINII RODZICÓW DOTYCZĄCA PRZEDSZKOLA SPECJALNEGO PO ROKU EDUKACJI ICH DZIECKA W SPECJALNEJ GRUPIE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Wszyscy rodzice dostrzegają duże postępy w rozwoju swojego dziecka szczególnie w zakresie: komunikacji oraz kompetencji społecznych

Plusy jakie dostrzegają rodzice w tej formie kształcenia to: mała grupa, specjalistyczne przygotowanie nauczycieli, stosowane metody pracy, indywidualizacja podejścia do dziecka, formy współpracy z rodzicami, specjalistyczne zajęcia dodatkowe tj logopedia, terapia SI, rehabilitacja, muzykoterapia, terapia widzenia

Kontakt z innymi rodzicami dzieci z autyzmem, wymiana doświadczeń, wsparcie

Obawy

Brak kontaktu ze zdrowymi rówieśnikami „izolacja”

Jednocześnie obawa przed inną formą kształcenia tj. placówką integracyjną, masową, gdyż nie zapewniają tych plusów co placówki specjalne

GRUPA DLA DZIECI Z AUTYZMEM W PRZEDSZKOLU SPECJALNYM NR 208 W WARSZAWIE

- ✘ W grupie dla dzieci z autyzmem uczy się 5 chłopców w wieku 5-7 lat.
- ✘ 4 chłopców uczęszcza do placówki 2 rok szkolny
- ✘ Jeden z chłopców uczęszcza 3 rok szkolny
- ✘ Dwóch chłopców dodatkowo objęta jest programem „Ośrodka dla Dzieci i Osób Dorosłych z Autyzmem oraz Ich Rodzin SYNAPSIS”
- ✘ W przedszkolu chłopcy uczęszczają na specjalistyczne zajęcia dodatkowe w wymiarze 1godzinny/tygodniowo t.j: logopedia, terapia SI, rehabilitacja, muzykoterapia

CELE TERAPII W PRZEDSZKOLU SPECJALNYM

- ✘ Dziecko poznaje normy i zasady społeczne obowiązujące w grupie
- ✘ Rozwija umiejętność zabawy
- ✘ Naśladuje i uczy się nowych wzorców zachowań akceptowanych społecznie
- ✘ Rozwija umiejętności komunikacyjne
- ✘ Uczy się nawiązywania kontaktów społecznych z rówieśnikami
- ✘ Cele te chcemy uzyskać poprzez udział dzieci w:

- ✘ Zajęciach grupowych
- ✘ Zabawach tematycznych
- ✘ Zajęciach ruchowych
- ✘ Zajęciach plastycznych
- ✘ Zajęciach muzyczno-ruchowych
- ✘ Zajęciach indywidualnych
- ✘ Zajęciach w specjalistycznych pracowniach t.j: sala doświadczania świata, sala doświadczeń kulinarnych „Kuchcikowo”, sala zabaw
- ✘ *Podczas tych wszystkich zajęć dzieci uczą się nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, współdziałania podczas różnych aktywności, przestrzegania norm i zasad obowiązujących w grupie oraz skutecznej komunikacji*

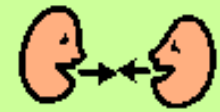
METODY PRACY WYKORZYSTYWANE TO:

- × metoda Marii Montessori,
- × metoda Integracji Sensorycznej,
- × terapia sensoryczna C. Delecatto,
- × metody wspomaganie umiejętności komunikacyjnych AAC,
- × metoda aktywnego słuchania B. Strauss,
- × metoda czytania sylabowego wg Jagody Cieszyńskiej,
- × Plany aktywności

- ✘ Każdy z uczniów swoją terapię rozpoczyna od pracy w oparciu o program stymulacyjny tzw. „sekwencję” który jest wykonywany z dzieckiem w przedszkolu oraz w domu przez rodziców
- ✘ Obecnie większość chłopców przeszła na plany aktywności. Jeden z chłopców pracuje jeszcze w oparciu o pełną sekwencję.
- ✘ Cała praca oparta jest o metody wspomagania umiejętności komunikacyjnych AAC: wykorzystujemy PCS, gesty Makaton, w sali chłopcy mają porozwieszane podręczne tablice do komunikacji dotyczące: aktywności, podstawowych zwrotów do komunikacji, 2 chłopców korzysta z indywidualnych książek do komunikacji

Wykorzystywanie Metody AAC znacząco wpłynęła na rozwój kompetencji komunikacyjnych i społecznych chłopców:

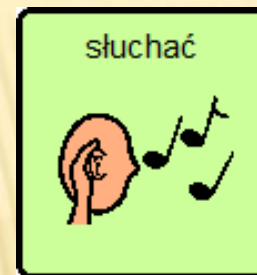
- ✘ **Wnioski:**
- ✘ Dzięki tym wszystkim działaniom podjętym przez cały rok szkolny u dzieci bardzo rozwinęła się mowa werbalna i stała się ona społecznie komunikatywna. Szczególnie u jednego z chłopców nastąpił bardzo duży rozwój mowy spontanicznej, którą posługuje się w celu wyrażania swoich pragnień, potrzeb, oraz obecnie dzielenia się tym co się wydarzyło. Chłopiec buduje proste wypowiedzi złożone z 2-3 słów. Również u innego z chłopców nastąpił duży postęp w zakresie kompetencji komunikacyjnych. Chłopiec potrafi korzystać z tablic komunikacyjnych oraz książki do komunikacji. Za pomocą PCS przekazuje swoje potrzeby, potrafi ułożyć wypowiedź złożoną 2-3 PCS np. „chcę Ci coś powiedzieć”, „daj mi to”, „książkę”. W zakresie mowy werbalnej również nastąpił duży postęp. We wrześniu chłopiec ten wypowiadał jedynie pojedyncze głoski, krzyczał, nie miały one większego znaczenia komunikatywnego. Obecnie potrafi wypowiadać oraz przeczytać głoski, sylaby, nazywać przedmioty w otoczeniu, oraz powtarzać wiele słów na żądanie. Mowa jest jeszcze zniekształcona artykulacyjnie ale w dużym zakresie zrozumiała. W przypadku pozostałych dzieci, którzy posiadają duży zasób słownictwa, jednak na co dzień mało się nim posługują, nastąpił duży postęp w zakresie spontanicznego przekazu komunikatu, oraz ten przekaz nabrał charakteru informacyjnego.
- ✘ *Stosowanie komunikacji wspomagającej wśród naszych chłopców spowodowała, że co raz więcej wokalizują, próbują powtarzać usłyszane słowa, ich komunikacja stała się społecznie użyteczna*

Postępy te potwierdzają wynik Kwestionariusza PPAC, PAC-1 Gunzberga. U wszystkich chłopców największy postęp nastąpił w zakresie „Komunikacji”.

- ✘ **Zajęcia muzyczno- ruchowe** z wykorzystaniem metody aktywnego słuchania B. Strauss, słuchanie muzyki gotyckiej, etnicznej, klasycznej połączone z wokalizowaniem samogłosek, oraz spontaniczną aktywnością ruchową.

Dzieci bardzo lubią te zajęcia, chętnie w nich uczestniczą bardzo żywo i entuzjastycznie reagują na prezentowane utwory. Podczas zajęć dzieci wczuwają się całym sobą w rytm i nastrój muzyki etnicznej, ludowej, poprzez rozpoznawanie ciałem zmian w muzyce uwrażliwiane są na strukturę, budowę utworu, jego rytm i nastrój, spontanicznie w rytm muzyki wokalizują głoski.

- ✘ **Aktywne słuchanie jest wspaniałą formą rozwijania u dzieci umiejętności naśladowczych, komunikacyjnych oraz umiejętności wchodzenia w interakcje społeczne z drugą osobą.**

PEDAGOGIKA MARIII MONTESSORI DAJE DZIECKU SZANSE WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU: FIZYCZNEGO, DUCHOWEGO, KULTUROWEGO I SPOŁECZNEGO; WSPIERA JEGO SPONTANICZNA I TWÓRCZĄ AKTYWNOŚĆ.

- ✗ Dzięki pracy z dziećmi tą metodą:
- ✗ dzieci potrafią same dokonać wyboru, na jakim materiale chcą pracować
- ✗ lubią powtarzać ćwiczenia,
- ✗ bardzo długo się koncentrują pracując na ulubionym materiale,
- ✗ nie domagają się nagrody za dobrze wykonane zadanie
- ✗ odnalezienie u dzieci zdolności matematycznych oraz językowych
- ✗ *Chłopcy najchętniej pracują na materiale matematycznym oraz językowym: potrafią liczyć w zakresie 20, teraz wprowadzamy materiał do 100*
- ✗ *Dwóch chłopców nauczyło się pisać, pracując najpierw na literach szorstkich, następnie na ruchomym alfabetcie, potrafią podpisywać i odczytywać proste rzeczowniki*

INTEGROWANIE DZIECI Z ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

- ✘ Duży nacisk kładziemy na rozwój umiejętności komunikacyjnych, społecznych w codziennym życiu, oraz praktycznym działaniu.
- ✘ Cele te realizujemy poprzez:
- ✘ Integrowanie dzieci ze środowiskiem lokalnym: organizując wyjścia poza teren przedszkola, celem wykorzystywania nabytych umiejętności komunikacyjnych, społecznych w codziennym życiu
- ✘ Wychodzimy do sklepów, księgarni, na pocztę, do teatru, muzeum, parku, na place zabaw -robimy zakupy wykorzystując PCS, komunikatory oraz mowę werbalną. Myślę, że te wyjścia znacząco wpływają na rozwój społeczny i umiejętności komunikacyjne dzieci.
- ✘ Raz w miesiącu wychodzimy z dziećmi do zaprzyjaźnionego przedszkola. Podczas takich spotkań dzieci uczestniczą we wspólnych zajęciach, oraz mają czas na zabawę ze zdrowymi rówieśnikami
- ✘ W cały ten proces integrowania dzieci ze środowiskiem aktywnie włączmy rodziców: w formie pikników rodzinnych, wspólnych wycieczek. Raz w miesiącu rodzice uczestniczą wraz dziećmi w zajęciach podczas których wspólnie się bawimy.

